
Stalmierz, st. 12, gm. Chrostowo, woj. kujawsko-pomorskie

Informator Archeologiczny : badania 34, 121-122

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sługocinek , st. 1, gm. Golina, woj. wielkopolskie, AZP 57-38/18	patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich
Sługocinek , st. 13, gm. Golina, woj. wielkopolskie, AZP 57-38/58	patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu
Słup , st. 2, gm. Środa Śląska, woj. śląskie, AZP 77-25/11	patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu
Sobienie Biskupie , st. 9, gm. Sobienie Jeziory, woj. mazowieckie, AZP 62-69/97	patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich
Sobótka , st. 4, gm. Dąbie, woj. wielkopolskie, AZP 59-45/8	patrz: neolit
STALMIERZ , st. 12, gm. Chrostowo, woj. kujawsko-pomorskie	<ul style="list-style-type: none"> • punkt osadniczy kultury pomorskiej – starszy okres przedrzymski <p>Badania prowadził mgr Paweł Sobczyk (Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku), konsultant – prof. Jadwiga Chudziakowa. Finansowane przez Urząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego i MZKiD. Drugi sezon badań.</p> <p>Kontynuowano, przerwana podczas poprzedniego sezonu wykopaliskowego, eksplorację nieokreślonego obiektu nr 2 z luźnym materiałem ceramicznym o cechach lużycko-pomorskich oraz rozpoznano sondażowo najbliższe otoczenie tego obiektu na obszarze 475 m².</p> <p>W odległości około 15 m na wschód od obiektu nr 2 odsłonięto relikty kolejnego nieokreślonego obiektu (ob. 3) z węglem drzewnym i liczną ceramiką pomorską. Tymczasem dalsza eksploracja obiektu nr 2 przyniosła wyjaśnienie jego funkcji jako wapiennika kultury pomorskiej.</p> <p>Obiekt był zbudowany z 3-4 pięter średnich i dużych otoczków oraz bardzo dużych eratyków na spodzie, ułożonych na lejkowato rozchylonych burtach głębokiej jamy wykopanej w piaszczystym i marglowo-gliniastym calcu.</p> <p>Na poziomie stropu, około 40 cm od powierzchni ziemi, obiekt miał kształt dość regularnego owalu o osi dłuższej 350 cm na linii północny zachód-południowy wschód i krótszej – 240 cm, natomiast na poziomie dna, zachowując kształt i orientację osi miał on 220 cm długości i około 100 cm szerokości.</p> <p>Wypełnisko obiektu było dwupoziomowe. Poziom stropowy o miąższości około 40 cm stanowiła rozluźniona nieco, a barwą zbliżona do otaczającego calca warstwa piasku, drobnego żwirku przemieszanego z marglem, pozostałą część wypełniska o maksymalnej miąższości 70 cm stanowiła bardziej zwarta, ale niejednorodna warstwa przenikających się płatów gliny, margla i piasku. Oba poziomy wypełniska, stropowy i spągowy, rozdzielała warstwa zlasowanej polepy stanowiąca rodzaj klepiska o miąższości 7-17 cm.</p> <p>W stropowym poziomie wypełniska występowała dość mocno rozdrobniona, luźna ceramika pochodząca z wielu naczyń, w tym z talerza-placka oraz przęślika, chyba celowo wciśnięty w szczelinę pomiędzy kamieniami konstrukcyjnymi północno-zachodniej części obiektu.</p> <p>Warstwa klepiskowa również zawierała ceramikę naczyniową, ale głównie składała się z różnej wielkości bryłek polepy z odciskami trawy, bierwion drewna i palców.</p> <p>Główna część inwentarza wystąpiła w spągowym poziomie wypełniska obiektu. Oprócz luźnej ceramiki zawierało ono także większe koncentracje skorup, reprezentujące różne partie odrębnych naczyń, w tym około 10 talerzy-plac-</p>

ków. Wystąpiły tu także dwa kolejne przęsłiki gliniane, a w jednej z bryłek polepy tkwiło kilka zwęglonych ziaren zboża. Warstwa polepy przykrywała 2 niewielkie koncentracje małych otoczków występujących w środowisku mocno „zaszarzonej” popiołem ziemi z drobinami węgla drzewnego.

Niemal centralnie na dnie obiektu tkwiła owalna kilkudziesięciokilogramowa bryła kruchego, poziomo warstwowanego zlepieńca marglowo-wapiennego, jednoznacznie określająca główną funkcję badanego obiektu jako wapiennika.

Dno obiektu wystąpiło na głębokości około 110 cm od poziomu zachowanego stropu obiektu i około 150 cm od powierzchni stanowiska.

Jedynym materiałem datującym obiekt jest występująca w nim ceramika, pod wieloma względami (np. formy naczyń i dominujące zdobnictwo plastyczne) nawiązująca do ceramiki z pobliskiego cmentarzyska kultury pomorskiej (st. 3 w Stalmierzu) datowanego na środkową i schyłkową fazę kultury pomorskiej z połowy IV-początku III w. p.n.e.

Stary Śleszów, st. 17,
gm. Żórawina, woj. dolnośląskie

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Stroszki, st. 1, gm. Nekla,
woj. wielkopolskie

patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Strzegowa, Jaskinia Biśnik,
gm. Wolbrom, woj. małopolskie

patrz: paleolit

SURAŻ, st. 37 i 41, gm. *loco*,
woj. podlaskie, AZP 41-84/
XXXVII i XLI

- ślady osadnictwa kultury trzcienieckiej (epoka brązu)
- osada kultury ceramiki kreskowanej (sztychowanej) – wczesna epoka żelaza – schyłek okresu lateńskiego/wczesny okres wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa z okresu średniowiecza
- ślady osadnictwa nowożytnego

Badania ratownicze Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, przeprowadzone w związku z budową gazociągu tranzytowego Jamał-Europa Zachodnia. Finansowane przez EuroPol GAZ SA. Kierownikiem badań był Dariusz Krasnodębski (autor sprawozdania). Przebadano około 17 arów powierzchni stanowiska. Prace wykopaliskowe prowadzono w dwóch etapach. Pierwszy, który ograniczył się do niewielkich sondaży położonych we wschodniej części stanowiska, przeprowadzono w maju i czerwcu 1997 r. Niestety po rozpoznaniu zaledwie kilkudziesięciu metrów właściciel pola cofnął zgodę na dalsze prace. Drugi etap miał miejsce od kwietnia do czerwca 2000 r.

Główna faza użytkowania stanowiska przypada na wczesną epokę żelaza – schyłek okresu lateńskiego/wczesny okres wpływów rzymskich. Można ją wiązać z kulturą ceramiki kreskowanej (sztychowanej). Z tego okresu pochodzi co najmniej 84% całego znalezionej na tym stanowisku materiału ceramicznego. Z fazą tą wiąże się także większość znalezionych na stanowisku obiektów, które grupowały się głównie w zachodniej części przebadanego obszaru.

Ponadto odkryto ślady osadnictwa z:

1) epoki brązu – kultura trzcieniecka (z tego okresu pochodzi kilka fragmentów ceramiki oraz najprawdopodobniej większość materiału krzemiennoego, znalezionej tylko w zachodniej części stanowiska);

2) średniowiecza – znajdowane głównie we wschodniej części przebadanego obszaru (Jak się wydaje tylko jeden obiekt może być wiązany z tą fazą osadnictwa);

3) czasów nowożytnych – liczny materiał ruchomy zdaje się wskazywać na obecność w pobliżu osady, co potwierdzają dodatkowo trzy jamy datowane na ten okres (na podstawie rozmieszczenia materiałów ceramicznych można sądzić, że jej centrum znajdowało się we wschodniej części stanowiska).